

DE FLUITER, broedvogel van het Amsterdamse Bos ?

De laatste jaren wordt de fluitier in enkele publicaties over de Avifauna van het Amsterdamse Bos als BROEDVOGEL aangeduid:

- 1e. In het boekje "Het Amsterdamse Bos", een uitgave van de Dienst der Publieke Werken van Amsterdam (1959) komt de fluitier voor in de lijst van broedvogels van het Bos.
- 2e. In de Mededelingenbladen van onze Vogelwerkgroep Amsterdam, 1963 no. 4 en 1964 no. 3, wordt de fluitier genoemd als een soort, waarvan in de voorafgaande jaren aan de Noordkant wel 1 of meer territoria werden vastgesteld.

Voorzover mij bekend is, heeft de fluitier in het Amsterdamse Bos echter nimmer een broedpoging ondernomen, en evenmin is er ooit een territorium van deze vogel vastgesteld.

De fluitier is een zangvogel, die in het Westen van ons land slechts in zeer gering aantal broedt, doch vanaf eind April tot eind Mei daar overal op doortrek waargenomen wordt, zelfs tot in de Amsterdamse stadsparken toe.

Typerend voor de fluitier is, dat hij veel zingt tijdens deze voorjaars-trek, vandaar dat ze dan ook erg opvallen.

In zijn boek "De vogels van Terschelling" beschrijft Tanis de fluitier als een soort, die op dit eiland tussen 3 Mei en 15 Juni doortrekt, met het hoogtepunt gedurende de derde decade van Mei.

In ons Amsterdamse Bos wordt de fluitier elk voorjaar gemiddeld vijf tot tien maal zingend waargenomen, tussen eind April en eind Mei, telkens op verschillende plaatsen. Er is 1 Juni-waarneming bekend, en wel van 2 Juni 1963, toen een zingend exemplaar bij het Openluchttheater werd gehoord; op 8 Mei 1963 was in dezelfde omgeving eveneens een zingende fluitier waargenomen, hetgeen niet inhoudt dat dit dezelfde vogel was !

Deze twee waarnemingen zijn echter beslist onvoldoende om een territorium vast te stellen, te meer daar het gebied gedurende dit seizoen meerdere malen per week door leden van de Vogelwerkgroep bezocht werd. Doch ook indien een territorium vastgesteld wordt, dan is er nog geen sprake van een broedvogel. Daarvoor is meer nodig dan een zingend mannetje, en wel resp. een wijfje, een nest, eieren en jongen. Als deze jongen ook nog uitvliegen, is er sprake van een geslaagd broedgeval.

Dit voorjaar (1964) heb ik de fluitier op Texel zeer actief horen zingen op 8, 9 en 13 Juni, steeds op dezelfde plaats in een beukenbos. De vogel was daar ook de gehele tweede helft van Mei zingend waargenomen, en zong er ook nog gedurende de tweede helft van Juni, Op 30 Juni werd het nest gevonden. Dit voorjaar werd de fluitier voor het eerst als broedvogel voor Texel aangetoond, liefst twee paar tegelijk; het andere nest was reeds op 19 Juni uitgevlogen.

Op Terschelling is in 1959 het eerste (en tot nu toe enige) broedgeval van de fluitier geconstateerd. De vogel zong toen nog in Juli.

Ongetwijfeld zal de fluitier op den duur (en misschien zelfs binnenkort) als broedvogel in het Amsterdamse Bos verschijnen, doch tot op heden moet deze vogel in ons Bos uitsluitend als een doortrekker worden beschouwd. Om een fluitier-territorium vast te kunnen stellen, moet men in het Amsterdamse Bos de vogel steeds in dezelfde omgeving geregeld horen zingen tussen half Mei en half Juni.

J. Reijnders

Noot bij het artikel over de Fluiter, van J. Reijnders

Volledigheidshalve memoreer ik nog enkele gegevens over de fluiter, als gepubliceerd in het Jaarverslag, dat de Hr. Brander over het jaar 1959 uitbracht voor de KNNV, waarvan Hr. Reijnders blijkbaar geen kennis droeg:

"In het bosgedeelte achter het gemaal van de Ringvaart werd niet alleen op 24 Mei door Hr. Straatman 1 ex waargenomen, maar op 11, 12 en 13 Juni 2 exx door Mej. van Drooge gehoord en gezien. Daar Eykman als laatste trekdatum 5 Juni geeft, mag dus wel worden aangenomen, dat de fluiter dit jaar een territorium had in het Amsterdamse Bos."

Ter plaatse werd in dat jaar niet geïnventariseerd, zodat hier slechts te hooi en te gras eens een VWG-lid passeerde.

vDr

Het begrip "BROEDVOGEL"

(Een reactie op het artikel over de Fluiter, van de Hr. J. Reijnders)

Veel woorden kan men op verschillende manieren nader definieren, al naar gelang van het gebruik dat men er van wil maken.

De Hr. Reijnders geeft in zijn artikel over de fluiter de volgende vereisten om te kunnen spreken van een broedvogel: een zingend mannetje, een wijfje, een nest, eieren en jongen.

In ons Mededelingenblad 1963, no. 4 gaf ik, met het oog op de Parkinventarisaties op soort, de volgende omschrijving:

"Broedvogel": hieronder te verstaan een vogelsoort, die door nestbouw, eieren, of zang over voldoende lange termijn, te kennen geeft dat het biotoop hem aanstaat voor broedgebied.

Dat is wel een ander uiterste, en, ik geef het toe, het uiterst bruikbaar minimum.

Gaarne wil ik vooropstellen, dat Reijnders' definitie de "ideale" is. Maar daarmee, als zovele idealen, in de praktijk onbruikbaar, althans indien men inventariseert in voor het publiek toegankelijke parken e.d. in de omgeving van een stad als Amsterdam.

Niet alleen hebben onze VWG-leden noch in het Amsterdamse Bos, noch in de parken e.d., vergunning om buiten de paden te gaan; enkele uitzonderlijke gevallen daargelaten ben ik daar nog blij over ook.

Een dergelijke vergunning zou, met het oog op de veiligheid van de vogel, slechts gebruikt kunnen worden op tijden dat géén publiek aanwezig is, en dan nog dusdanig, dat geen enkel spoor wordt achtergelaten.

Hoeveel broedsels zijn al niet ten gronde gegaan tengevolge van belangstelling gewoon van het pad af. Uitgaande van het belang van vogelbescherming is het betreden van bospartijen e.d. dan ook slechts op zeer beperkte schaal toelaatbaar.

Een tweede vraag is: is het vinden van een nest met eieren, c.q. jongen, werkelijk nodig om een vogel "broedvogel" te kunnen noemen?

De meeste vogelaars nemen met minder genoegen, tenzij het gaat om een voor Nederland nieuwe soort.